

NAVODILA

①

V učbeniku, stran 68 – 69, **preberi** učno snov, oglej si zemljevida in tabelo.

ZA RAZUMEVANJE DANAŠNJE UČNE SNOVI:

• **Na spodnji povezavi si oglej:** 19. stoletje, 4. del: nastanek Italije, Nemčije, Avstro-Ogrske, državljanska vojna v ZDA

<https://youtu.be/vHLWQnaAQfs> (14:03)

Posnetek prikaže uspehe nacionalnih in liberalnih gibanj po letu 1848: nastanek Kraljevine Italije, Nemčije, Avstro-Ogrske, omeni uspeh meščanov, ameriško državljansko vojno in sufražetke.

O ameriški državljanski vojni ter sufražetkah pa več v prihodnjih urah.

②

V zvezek napiši naslov ...

... ZDRUŽENO NEMŠKO CESARSTVO

→ Prepiši v svoj zvezek:

Prusija in avstrijsko cesarstvo, najpomembnejši državi v **Nemški zvezi**. Prusija (kralj Viljem I.) je **povečala svojo moč** (vojska). Ministrski predsednik države je bil **Otto von Bismarck**, ki je pripravil in izpeljal združitev nemških dežel. Zagovarjal je združitev brez Avstrije (malonemški program). 1871 je bilo v Versaillesu razglašeno združeno **Nemško cesarstvo**.

Združitev nemških dežel je potekala postopoma:

- Leta 1866 je Prusija združila severne nemške države. Ustanovljena je bila Severnonemška zveza.
- Leta 1870 je Bismarck po zmagi v nemško-francoski vojni priključil še južne nemške države.

Nemški cesar je utrdil prijateljstvo z avstrijskim cesarjem. Zmage in uspehi na gospodarskem področju so Nemcem dajali samozavest in ponos - **ideje nacionalizma**.

Ali veš? (Preberi)

• *Francosko-nemška vojna (1870 – 1871) je bila prva moderna vojna, nekakšna generalka za prvo svetovno vojno. V njej so prišli do izraza moderno orožje, topništvo, železniški promet in uporaba telegrafa pri komunikaciji med poveljstvom in četami na položaju.*

③

→ Odgovori na vprašanja v svoj zvezek:

NASTANEK AVSTRO-OGRSKE

Glej zemljevid!

1. Poimenuj narode, ki so živeli v avstrijskem cesarstvu.
2. Katere pokrajine so po uvedbi dualizma 1867 pripadale avstrijskemu delu?
3. Katere pokrajine so pripadale madžarskemu delu?
4. Kako se je imenovala nova država?

→ Prepiši v svoj zvezek:

Notranje težave: zahteve v njej živečih narodov, ki so presejali število Nemcev.

Cesar Franc Jožef je miril razburkana narodna čustva.

Najmočnejša naroda: Nemci in **Madžari**, čeprav številčno nista prevladovala.

V **zunanji** politiki je izgubljala vojne: 1866 med Avstrijo in premočno Prusijo, 1859 proti Italiji; izgubila je Lombardijo in 1861 še bogato Benečijo. Ni imela prave vloge v nemški zvezi. Obsežen državni aparat – pomanjkanje denarja za razvoj in modernizacijo.

Avstrija je leta **1867** morala popustiti Ogrski (Madžarom). Uveden je bil **DUALIZEM**.

Država se je preoblikovala v dve (duo) enoti in si naredila novo ime, **Avstro-Ogrska**.

Ustavna doba: 1859. je bil odpravljen Bachov absolutizem, **reforme v državi**.

Politične stranke delimo na dve skupini:

- **liberalci**, (meščanstvo): zagovarjali so centralizem, svobodo posameznika in gospodarsko svobodo;
- **konservativci**: veleposestniki in kmetje (tradicionalne vrednote).

Avstrija se je gospodarsko razvijala, v primerjavi z Anglijo in Prusijo pa je precej zaostajala. Na vzhodu in Balkanu, ki se je ravno otresel turške nadvlade, je Avstrija veljala za bogato, kultivirano, pravno urejeno in stabilno državo.

DUALIZEM Oglej si strukturo dualistične države na str. 69 (Vir C) → **PRERIŠI**

Uvedena je bila **personalna unija**: na čelu razdeljene države je bil **Franc Jožef**, ki je bil v avstrijskem delu **cesar**, v madžarskem pa **kralj**.

Poleg vladarja in blagajne je bila skupna tudi vojska in zunanja politika; oba dela sta imela zunanje, vojaško in finančno ministrstvo ter skupne komisije.

Nemcem in Madžarom je avstrijski dualizem prinesel **samostojnost**, ki je bila **drugim narodom nedosegljiva** vse do razpada Avstro-Ogrske 1918.

Nevarnost germanizacije in madžarizacije.

ZA RADOVEDNE V BRANJE (tiste, ki želite vedeti več):

Doba Franca Jožefa:

- <https://www.rtv slo.si/kultura/razglednice-preteklosti/pred-170-let-je-avstrija-dobila-novega-cesarja-zacela-se-je-doba-franca-jozefa-i/473555>
- <https://www.rtv slo.si/kultura/razglednice-preteklosti/bog-obvari-nam-cesarja-franca-jozefa-i-avstrijo/405868>

Ob smrti Elizabete Habsburške, imenovane tudi Sisi:

- <https://www.rtv slo.si/kultura/razglednice-preteklosti/ko-so-umorili-priljubljeno-avstrijsko-cesarico/466004>
- <https://www.rtv slo.si/zabava/na-danasnji-dan/hladna-lepa-in-umorjena-cesarica-sissi/246965>

Kako je slavni Radetzky prišel v slovensko narodno pesem in si prislužil koračnico:

- <https://www.rtv slo.si/kultura/razglednice-preteklosti/kako-je-slavni-radetzky-prisel-v-slovensko-narodno-pesem-in-si-prisluzil-koracnico/461267>
- <https://youtu.be/BlbQrm6zIYo> Johann Strauss I - Radetzky – Marsch (3:17)